

LIGA ROMÂNĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PENTRU

INTERESELE UNITĂȚII CULTURALE A TUTUROR ROMÂNILOR

APARE ÎN FIE-CARE DUMINECĂ

Anul III. — No. 18—19

10 Maiu, 1898.

TĂRIA NOASTRĂ

Manifestațiunea poporului român în ziua de 3 Mai trebuie considerată ca o dovadă eloquentă despre trăinicia sentimentului național, despre sfințenia cauzei fraților noștri asupriți.

Cu toată ploaia, cu toate împrejurările defavorabile, în capitală și în toate localitățile mai de frunte ale țării s'a serbat cu mare succes. aniversarea de jumătate de secol a revoluțiunei Românilor Transilvăneni.

Acest succes dovedește, că țara e deplin conștientă de comunitatea națională ce există și trebuie să existe între *toți* Românii, sub ori-ce fel de stăpîniri s'ar găsi ei.

Manifestațiunile noastre au dovedit vrășmașilor naționalității române, că sunt niște naivi și niște imbecili toți acei cari își închipuiau cu puțință, ca *chestiunea națională* să fie «compromisă», să fie «ingropată». Intr'o chestiune atît de mare se pot compromite oameni singuratici, dar ea însuși trăește și va trăi nevătmată pînă cînd va găsi soluțiunea pe care ea o reclamă.

Succesul de Duminică este și tre-

bue să fi un puternic îndemn pentru toți cei nehotărîți și timizi de a se înregimenta din nou la *Liga* și a contribui ast-fel la o puternică și nebiruită organizațiune a tuturor celor ce vor în toată sinceritatea sufletului lor, ca chestiunea națională să fie îndrumată pe o cale ce duce la izbîndă.

Fraților noștri de peste munți le servește drept mîngiere că ne-au văzut mișcîndu-ne *noi*, într'un timp cînd lanțurile și zăvoarele despotismului maghiar îi țin pe loc, și îi opresc pînă și a serba un parastas creștinesc în bisericile lor.

Această mîngiere le va da noi puteri, pentru-că s'au putut convinge, că nu e o frază banală cînd se susține, că *România întreagă* este la spatele lor, sprijinindu-i și ocrotindu-i.

Fie dar, ca frumoasele și însuflețitele serbări și manifestațiuni din această zi sfîntă a neamului românesc să însemneze începutul unei epoce noi și fericite în cauza națională.

MANIFESTAȚIA DE 3 MAIU ÎN CAPITALA

Cu toată vremea rea, cu toată ploaia ce începuse să se reverse asupra capitalei Duminecă pe la ora unu, manifestațiunea noastră de 3 Maiu a avut un mare și înălțător succes. Capitala a serbat cu demnitate aniversarea a cincizecea a adunării istorice dela Blaj.

Des de dimineață filfiau drapele tricolore pe la casele, magazinele și cluburile de pe Calea Victoriei și de pe Bulevardul pe care avea să treacă manifestațiunea.

Pe strade, pe piețele publice pretutindena o lume agitată, ce nu discută decît șansele serbării; pretutindeni cetățeni și studenți cu cocarde naționale la piept. Capitala are înfățișarea unei serbari cu adevărat naționale.

Parastașul dela Biserica Zlătari.

La ora 10 de dimineață s'a serbat în Biserica Zlătari, cu toată pompa posibilă, parastașul pentru sufletele celor căzuți în anul 1848 eroi pe cîmpiile transilvănene.

Au luat parte la serviciul divin: Comitetul central al Ligii, Comitetul Secțiunii București, Comitetul național al tinerimei universitare, comitetul Societății macedo-române precum și o mulțime de alte persoane din capitală.

Serviciul divin a fost oficiat de către P. S. S. Arhiereul *Calistrat Orleanu*, asistat de opt preoți. Un cor superb cînta admirabil cucernicele cîntări și toată lumea era pătrunsă de rara solemnitate a momentului. Biserica fiind neîncăpătoare, o mare mulțime de lume a fost nevoită să stea în curte și în Calea Victoriei. Rînduri-rînduri de studenți universitari trec prin mulțime împărțind apelul comitetului lor și programele serbării.

Manifestațiunea

Cerul e înorat. La ora unu începe o ploae mărunțică și multă lume crede că manifestațiunea nu va putea să aibă loc. Cu toate acestea, oamenii de inimă vin și vin mereu în grădina Cismigiului, hotărîți

a sacrifica chiar mai mult decît vr'o pălărie, într'o zi cînd se împlinește o jumătate de secol de cînd mii și zeci de mii de fii ai neamului românesc și-au jertfit averea și viața pentru comuna noastră existență națională.

Două fanfare postate în mijlocul parcului cîntă imnul național «*Deșteaptă-te Române*» și melodicul nostru marș face să tresară fiecare inimă românească. De amînare nici vorbă nu poate fi: Lumea aceasta adunată îți face impresia că are să meargă în sunetele acestui imn nu numai într'o procesie pe ploaie, ci și prin sabie și foc!...

Formarea cortegiului

La ora 2¼ comitetul central, ajutat de tinerimea noastră universitară formează cortegiul: 1) O muzică, 2) Drapelul Ligii Culturale, 3) Președintele cu membrii comitetului Ligii, 4) Membrii Ligii și masele de cetățeni, 5) A doua muzică, 6) Drapelul Secțiunii București, 7) Președintele Secțiunii cu membrii comitetului, 8) Drapelul comitetului național studentesc (celebrul *drapel albastru* ce li s'a dăruit studenților de către Domnișoarele române din Sibiu în 1894 și care poartă inscripția «*Pe voi Vă urmăm. Tinerimea română din Sibiu.*» 9) Comitetul național al tinerimei universitare în frunte cu președintele său, 10) O mulțime de societăți cu drapelele lor și cetățeni cu baniere ce poartă inscripții potrivite ocaziunii.

Iată cite-va:

1) *Liga*, Secțiunea Ialomița, 2) *Societatea funcționarilor publici*, 3) *Prosperitatea*, societatea musicală, 4) *Carpații*, *Societatea repausului dîminecal*, *Școala de adulți*, etc.

Apoi o pădure întregă de alte steaguri și baniere cu inscripțiunile: *Onoare martirilor*, *Unirea face tăria*, *Prin luptă la libertate*, *Eroilor salute!* *Trăiască apărătorii Românismlui*, *Calea dreptății duce la izbîndă*, *Viață în libertate ori moarte cerem toți*, *Prin luptă la triumf*, *Umbrele martirilor cer răsbunare*, *Românii subjugăți cer dreptate* (drapelul grupului studenților transilvăneni). Acest drapel purta un zăbranic în semn de doliu.

La ora 2½ cortegiul pornește. Sunt mai

mult de 6—7000 de oameni și pe fiecare moment acest număr se mărește. Itinerarul este Bul. Elisabeta, Calea Victoriei la Șosea.

Muzicele cîntă «*Deșteaptă-te Române*» și masele de oameni se pun încet-încet în mișcare ca valurile mării la o adiere ușoară de vînt. Mulțimea strigă «*Urra*» de par-că și norii se sperie și încep a se depărta. Dar abia a eșit cortegiul din parc și întreg Bulevardul e plin de lume pe întreaga sa întindere pînă în Calea Victoriei și în jos pînă la Imprimeria Statului.

Parcursul

După balconul casei d. avocat *G. Triandafil*, Bulev. Elisabeta, dame și copii aruncă flori și publicul le mulțumește strigîndu-le «*Urra!*»

În Calea Victoriei o altă pădure de drapele; balcoanele și ferestrele sunt ticsite de o lume aleasă. Cluburile «*ofițerilor în rezervă*», «*Tinerimea*», *Clubul conservator*, *Clubul constituțional*, *Clubul Pensionarilor civili și militari* «*Tinerimea Română*», *Cercul militar*, toate au arborat drapelele lor.

Cînd cortegiul ajunsese în dreapta clubului «*Tinerimii*» o adevărată avalanșă de buchete de flori cade din ferești. Manifestanții, la rîndul lor, fac calde ovațiuni clubului, care și astăzi ca în totdeauna a luat o parte atît de simpatică la mișcarea națională.

Buchetele sunt foarte frumoase aranjate grațios și așa de numeroase că mai fiecare manifestant putea culege o floare, simbol al solidarității naționale.

Aceeași atențiune delicată la Hotelul Metropol, după al cărui balcon dame și copii golesc coșulețe de flori deasupra mulțimei. După balconul d. Ioanide cad fulgi par-că de zăpadă. De la balconul *Societății funcționarilor civili și militari* și de la al *Tinerimei Române* se aruncă mii de rose de toată frumusețea.

În tața palatului regal muzicele intonează imnul regal «*Trăiască Regele*». Toată lumea se descoperă respectuos și strigă cu entuziasm «*Trăiască Regele*».

Deși ploaia continuă, nu numai că nimeni nu rupe rîndurile și nu părăsește pro-

cesiunea, ci din potrivă numărul manifestanților crește mereu.

La ora 3 $\frac{1}{2}$, cortegiul sosește la Șosea și la locul viran de lingă «*Flora*» cortegiul se constituie în întrunire. O tribună improvizată din timp servă oratorilor.

D. *M. Vlădescu*, Președintele Ligii, se urcă la tribună.

Cu voce caldă și însuflețită, d. Vlădescu adresează publicului următorul discurs:

Fraților români,

Sus inimile, căci marea manifestațiune de astăzi este o dovadă de vitalitatea poporului român. Să ne declarăm cu toții solidari, toți cîți purtăm numele de Român. Astfel vom arăta lumii întregi, că ori ce lovitură îndreptată întru Românilor dintr'una din țările vecine se resimte și la noi, în Regat.

Să ne legătuiem astăzi din nou, întocmai ca marii luptători dela 1848, de a lupta cu energie pentru izbînda cauzei românești.

Suntem un popor de zece milioane de oameni. Să ne mișcăm, și vom birui ori-ce obstacole ne-ar sta apoi în cale.

Amintindu-ne data memorabilă dela 1848 a cărei a cincizecea aniversare o serbăm astăzi, să jurăm de a lupta zi și noapte pentru emanciparea poporului român subjugat (Aplause frenetice și Urra!)

După D. M. Vlădescu mai vorbesc d-nii *S. Mureșanu*, student din Transilvania, care pe un ton plin de durere face istoricul suferințelor Românilor de peste munți.

D. *Dr. Istrati*, profesor universitar și unul din bărbații noștri de inimă și de acțiune, arată în cuvinte elocinte, că dacă Ungurii au oprit proiectata adunare de la Blaj, aceasta nu poate dovedi decît slăbiciunea lor. Oratorul face apoi un călduros apel la toți Românii să-și dea minile și să se unească în vederea realizării aspirațiilor noastre naționale.

D. *Demetrescu-Brăila*, președintele comitetului național studentesc spune, că cele șase milioane de Români din România liberă jură de a libera pe frații subjugăți.

D. *Barbu Păltineanu* arătînd, că în zilele de mare bucurie precum în zilele de mare durere, inimile se înfrățesc și nu sunt covîrșite decît de un singur simțimînt, spune

că manifestațiunea de astăzi este un semn de deșteptare puternică a conștiinței naționale românești.

D. *Periețeanu-Buzău*, mulțumind asistenților pentru că au participat la manifestație și că grație atitudinii lor aceasta a reușit să fie o manifestare calmă și demnă a poporului român, declară întru-nirea închisă. Mulțimea a făcut însuflețite ovațiuni oratorilor.

La ora 4 $\frac{1}{2}$ marele meeting s'a sfârșit și lumea s'a retras în cea mai perfectă ordine, cu mulțumirea de a fi serbat în chip vrednic aniversarea unei zile mărețe.

La Ateneul Român

Punctul de culminațiune a serbării de Duminecă a fost la Ateneu. Cred că nu exagerez dacă susțin, că poate nici odată în Ateneul Român nu s'a văzut un entuziasm mai puternic și mai sfint ca Duminecă seara.

La orele 9, lojele și stalurile sunt toate ocupate de o lume aleasă.

Intr'un moment dat, d-nii *Ionel Grădișteanu* și *Barbu Delavrancea* apar pe scenă

Salve de aplause salută aparițiunea lor.

D. *Ionel Grădișteanu* se urcă la tribună și face un discurs care dela început cucește toate inimile. Oratorul resumă situațiunea Românilor din Transilvania și arată, în cuvinte bine cumpănite dar pornite din suflet, importanța covârșitoare a chestiunii naționale pentru existența Statului Român.

«Dacă Românii de peste munți ar peri și Statul nostru ar trebui să piară» exclamă oratorul cu accentul unei profunde convicțiuni. Statul Român nu are altă rațiune de a fi decît de a apăra și de a susține interesele întregului neam românesc. Dacă nu voim să lăsăm o pagină albă în istoria noastră, trebuie să ne punem cu ultima energie pe lucru și trebuie să facem toate sacrificiile, ca soarta celor trei milioane de Români să se schimbe.

D. *Ionel Grădișteanu* termină cu cuvintele poetului: *Deșteaptă-te Române din somnul cel de moarte, acum ori nici-odată!*

Sala întregă, răpită de accentele calde ale oratorului și de adevărul tezei desvoltate de el, izbucnește în aplause furtunoase.

D. *Barbu Delavrancea* se ridică după

scaun și îmbrățișează pe orator. O scenă sublimă, pe care cei ce au văzut-o n'au s'o uite.

D. *Delavrancea* se urcă apoi la tribună și punînd mai întîiu în lumină însemnătatea zilei de 3 Maiu și a luptelor pe care le-au purtat Românii din Transilvania pentru existența și drepturile lor naționale, arată cu o inexorabilă logică, că uniunea Transilvaniei cu Ungaria, în contra voinței poporului român, constituie un furt internațional. (Furtună de aplause). Dar singele fraților noștri vărsat pe cîmpiile ardelene, zice oratorul, energia rezistenței lor împotriva asupririi sunt dovezi de vitalitatea rasei noastre.

Dacă ei mai suferă și astăzi, după atîtea lupte sîngeroase, cauza suntem noi. «*Gloria noastră, regatul nostru, mărirea noastră sunt cauza suferințelor lor de azi.*»

De aceea, să nu uităm că «*culmea durerii lor, este culmea rușinei noastre!*»...

Oratorul face apoi apel la unirea tuturilor Românilor ca să lupte în rînduri strînse pentru triumful cauzei naționale. Să uităm, zice d-l *Delavrancea*, meschineriile luptelor politice și să ne închinăm toate forțele idealului grandios al emancipării fraților noștri, cari într'o tăgîrță ne-au adus gloria neamului întreg. Să ne facem din chestia națională o religie care să ne inspire și să ne dea tăria de a învinge (Lungi și frenetice aplause).

Efectul acestor discursuri a fost covârșitor și slabul meu condeiu nu poate avea pretenția de a-l descrie. Cei ce au lipsit de la Ateneu, au pierdut o zi istorică!

Serbarea aniversării zilei de 3 Maiu 1848 în Bacău

Liga Culturală, Secția Bacău, hotărăște în ziua de 23 Aprilie a. c. cum să se serbeze amintirea mișcării Românilor din Transilvania (1848). În acest scop se alege un comitet de serbare compus din d-nii N. N. Donici, N. Botez, G. Jovianu, O. Cristea și Daniel C. Klein, cari să ia măsurile cuvenite pentru ca serbarea să aibă loc cu toată demnitatea cuvenită.

Un apel este adresat pe calea publicității cetățenilor invitându-i a lua parte la serbare și indicând programul festivității.

Iubitul profesor și neobositul luptător pentru drepturile și libertățile poporului român, d. Nicolae Ionescu, sosește în Bacău în dimineața zilei de 3 Maiu a. c. și este primit pe peronul gării de mai mulți cetățeni. În acea zi tot orașul era împodobit cu steaguri; un public numeros ocupa încă dela ora 9 stradele din prejurul Catedralei Sf. Nicolae.

La ora zece, membrii Ligii din Bacău, societatea meseriașilor români, cetățeni cu familiile lor pornesc din grădina publică la Catedrală; aci se oficiază un serviciu divin, la finele căruia se cetește rugăciunea venerabilului dr. Vasile Lucaci pentru repausul sufletelor martirilor români căzuți în luptele naționale din 1848.

Preoții și tot poporul din biserică ascultă rugăciunea în genunchi.

La eșirea din biserică se formează un cortegiu impunător compus din delegația studenților ieșeni, membrii Ligi (Secția Bacău) cu drapelul Secțiunii, societatea meseriașilor cu drapel, numeroși cetățeni cu femeile și copii lor.

Cortegiul străbate șoseaua națională Bacău-Focșani; în dreptul Stradei Soarelui este salutat de o orhestră formată de copii îmbrăcați în costum național care întonează marșul lui Mușșanu: Deșteaptă-te Române.

Ajuns la teatrul municipal, cortegiul se oprește. Aci se ține o mare adunare națională presidată de d-nul *Radu Forumbaru*, Vice-Președintele Secțiunii Ligii din Bacău.

Ilustrul dascăl al neamului românesc, d. *Nicolae Ionescu*, ia cel d'întiiu cuvîntul. Apariția d-sale e salutată de public cu strigătul *Trăiască*, îndelung repetat.

Cu o voce caldă, plină de entusiasm, d. *Nicolae Ionescu* face istoricul revoluției din 1848 în toată Europa, arătînd cît de impunătoare a fost adunarea Românilor dela Blaj din 3 Maiu.

Cuvintele venerabilului orator sunt acoperite de aplause la fie ce minut.

Vorbesc apoi d-nii studenți din Iași: *Sache-larescu*, *Pivniceru* și *Eraclide* cari fac istoricul revoluției dela 1848, tratează chestiunea națională arătînd în deosebi starea Românilor din Transilvania.

D-nu *Gh. Fovianu*, profesor, laudă măreția zilei de 3 Maiu 1848, acțiunea bătrînilor și patriotismul lor înflăcărât, deplînge starea actuală

a Românilor ardeleni și încheie prin a-și exprima credința, că generația tînără își va ști face datoria ca să se ajungă mai curînd idealul pentru care au luptat bătrîinii.

D-nul *N. N. Donici* desaprobă scepticismul celor cari stau, față de chestia națională nepăsători și dă de exemplu pe d. N. Ionescu, singurul azi în viață din puținii cari au asistat la mișcarea Românilor din Blaj.

D. *Radu Porumbaru* cetește la fine următoarea moțiune:

Cetățenii Bacăoani, întruniți azi în adunare națională pentru serbarea zilei de 3 Maiu 1848, trimit o călduroasă salutare fraților lor de peste munți care luptă pentru drepturile lor strămoșesti, și protestează în fața lumii culte de piedicile ce se pun desvoltării culturale a neamului românesc.

Publicul se depărtă apoi în liniștea cea mai perfectă.

După amiază la ora 2 p. m., d. Daniel C. Klein ține în sala palatului municipal conferința sa intitulată: *O pagină din istoria contemporană a Românilor*. D-sa probează cu fapte înriurirea culturii Românilor de peste munți în mișcările anului 1848 și cere cu insistență ajutorul Românilor liberi pentru școalele fraților lor de peste munți, pentru ca națiunea română să fie pregătită pentru lupta de existență și să poată lua parte la serbarea de miine: *înfrățirea națiunilor libere prin muncă și cultură*.

Seara a avut loc un banchet în onoarea ilustrului oaspe d. Nicolae Ionescu, la care a luat parte reprezentanții diferitelor clase sociale din Bacău. Cel d'întiiu toast l'a ridicat d-l Daniel C. Klein pentru d. Nicolae Ionescu, arătînd că încă de pe băncile școalei d. N. Ionescu începuse a vorbi pentru poporul nepăstuit, și Bacăoanii au fericirea de a serba azi două jubileuri: 1) Aniversarea lui 3 Mai 1848; 2) Jumătate veac de luptă din partea iubitului dascăl al Românilor. «Ziua de azi — termină d. Klein — va fi o pagină însemnată în istoria Bacăului».

D. *Nicolae Ionescu* arată plin de emoțiune cît de uriașă este opera bătrînilor, prin cîte greutăți și neajunsuri a trecut neamul românesc pînă s'a făcut «Unirea». «Mă opresc la unire și vă atrag atenția d-voastră, tinerilor, asupra unirii; gîndiți-vă tot-deauna la unire iată ultimul meu cuvînt», a zis D. N. Ionescu.

D. *Daniel C. Klein* ia cuvîntul și zice:

«Ne e dat nouă se ducem mai departe opera «unirii».

«Cîntau părinții noștri.

«*Ai la Milcov cu grăbire*
«*Să-l scăpăm dintr'o sorbire*

«Să cîntăm și noi:

«*Ai la munte cu grăbire*
«*Să-l surpăm dintr'o lovire*».

Cînd părinții noștri doreau o Românie «*ei în-vîrteau hora frăției, pe pămîntul României*».

Să zicem și noi:

«*Ai să dăm mîndă cu mîndă*
«*Cei cu inima română*
«*Să-nvîrtim hora frăției*
«*Pe pămîntul Daciei*».

«Din programul generațiunei dela 1848 a ră-mas un punct nerealisat: *unitatea națională*.

«Acesta e idealul pentru care trebuie să ne «consacrăm toată viața.»

Vorbesc apoi d-nii Cornea, Jovianu și alții.

În timpul acesta un cortegiu de țărani și lucrători — membri ai Ligii din Letea — vin să manifesteze în onoarea d-lui N. Ionescu care e aclamat. Se aruncă flori manifestanților și d-nul Daniel C. Klein, — mulțumind pentru iubirea ce o arată poporul marilor oameni cari au luptat pentru libertățile lui, — zice: «Prezența d-stră aci e o dovadă, că poporul român are conștiință de ceea ce vrea.»

În seara acelei zile a avut loc în grădina publică luminată cu lanterne venețiene și împodobită cu steaguri, o serbare populară cu joc de călușeri etc.

Liga culturală, Secțiunea din Bacău, prin modul cum a sărbătorit ziua de 3 Mai a dat o dovadă că urmărește fără preget scopul indicat de statute.

Inamte! Iată cuvîntul ce i-l adresăm.

LA SEVERIN

Meetingul național din Turnul Severin a avut un succes de nedescris. La orele 9 biserica *Grecescu* era ticsită de lume, mai cu seamă multe doamne din elita severineană. Protopopul *Golici* a oficiat slujba întru amintirea martirilor de la 48. Citirea rugăciunii, compusă de martirul *Lucaei*, a stors lacrimile tuturor. La orele 11, terminîndu-se parastasul, toată lumea cu muzica

liceului Traian, compusă din elevi, în frunte, se îndreptează spre centrul orașului. La orele 12 lumea se împrăștie de la liceu cu gînd de a veni la ora 3 la întrunirea, ce a avut loc în necomparat de frumoasa grădină publică a orașului, situată pe malul Dunărei.

Încă de la ora 2 peste 4000 de persoane se aflau în grădină. La orele 3 fără un sfert își fac apariția membrii Ligei și studenții *Dragu* și *Pirăianu*. Muzica, în frunte, întonează: *Deșteaptă-te Române*. Urale nesfîrșite și strigăte de: *Trăiască Frații Noștri*, preced deschiderea întrunirii. Se proclamă președinte, în aplausele tuturor, venerabilul colonel *Chivu*, care dă cuvîntul membrului Ligei și profesorului *C. Armașu*, care în timp de 3 sferturi de oră face într'un mod admirabil istoricul revoluției de la 48, al cărui slab rezumat ar fi cam următorul: «Expunerea istorică a situației Transilvaniei la începutul secolului, arătarea că *naționalitățile* s'au fi dezvoltat mai bine sub *Austriaci*, de cît astăzi sub *Maghiari*. Face istoricul deșteptării Maghiarilor, arătînd ideile politice bolnave ale lui *Szechenyi* și *Wesselenyi*, precum și pe acelea nebune ale lui *Kossuth*: de a pătrunde maghiarizarea pînă în sufletul naționalităților, de a impune barbara limbă maghiară în biserică și școală. Descrie confuziunea spiritului românesc față cu revoluția maghiară contra Austriei, analizează genialul discurs al lui *Barnuț*, ținut pentru a decide pe Români într'un sens. Laudă vitejia Românilor conduși de eroul *Avram Iancu*, vorbește de moartea lui *Buteanu* și de înarmarea femeilor române! . . . Infierează apucăturile barbare ale Maghiarilor, cari încă și astăzi, zice oratorul, *se omoară la alegeri*; și cari și astăzi *mai mîncă mortăciuni în pustă*. Termină apelînd la *unire*, la necesitatea de a afirma, în contra tuturor combinațiilor politice externe și interne, *unitatea sufletescă a Românilor!*

Oratorul este des întrerupt de uralele și aplausele mulțimei.

Studentul *Toma Dragu* luînd cuvîntul este primit de public cu tunete de aplause. Iată în rezumat discursul său, ce a ținut o oră: Vorbește de chestiunea națională în general, și o reduce la: *Menținerea unității limbei unui popor*. Explică cum Maghiarii

toemai limba o atacă, pentru ca să nimească pe Români. Vorbește despre legea maghiarizării numelor de persoane, a cărei aplicare o documentează prin citirea unor scrisori din Transilvania, cari store lacrimi întregului auditor. Se ocupă de maghiarizarea școlilor din Transilvania. In fine răspunde învinuirii deputatului maghiar *Beksičs*, care zice: De ce Români nu agită chestia națională și în *Basarabia*, nu numai în Transilvania; citind niște admirabile *cîntece populare* din amîndouă provinciile, din care se vede că *Basarabeni* aproape au dispărut, pe cînd *Transilvănenii* cer sus și tare ajutor. Apoi își încheie discursul său cu dorința ca Liga Culturală cu Secțiile sale să numere de acum încolo 5.000.000 de membri!...

Publicul însuflețit face ovații sgomotoase tinărului și entusiastului orator. Membrii Ligei îl felicită călduros.

Studentul *Pîrăianu*, luînd cuvîntul, este primit cu entusiaste aplause. Cu o voce plină de emoțiune acesta arată că *Români* nu sunt puși față cu Maghiarii, cum ar fi *invinsul* față cu *invingătorul*. Spune că singele vărsat de Români pentru pămîntul lor cere de la Maghiari respectarea existenței și drepturile Românilor. In fine îndeamnă pe publicul român să mai lase urele politice și să-și dea mîna, pînă cînd: *Dreptatea va triumfa!*... Ovații sgomotoase însoțesc sfîrșitul discursului, oratorul e felicitat de membrii Ligei.

Se dă in fine cuvîntul domnului *C. Urdăreanu*, membru al *Ligei*, care laudă pe tinerii studenți pentru expunerile lor luminoase și îndeamnă pe doamnele severinene să dea concursul Ligei. Apoi dă cetire următoarei *Moțiuni*:

«Cetățenii severineni, adunați în mare întrunire publică, convocată de Liga Culturală locală pentru a serba a 50-a aniversare a mișcării naționale din 3 Mai 1848, de pe «Cîmpia Libertății», sărbătorind cu sfințenie memoria acestei mari zile în viața Românismului, se declară solidari cu toate actele luptătorilor, cari duc mai înainte și azi lupta pentru neam și limbă.»

Salve de aplause, strigăte de «Ura» și: «*Jos Maghiarii*», acoperă moțiunea. Intrunirea se termină după ce corul Societății muzicale «*Doina*», cu meritosul său șef:

Paulian, întonează un imn de vitejie. Lumea abia pe la orele 9 se împrăștie. Meritul acestei grandioase serbări îl are mai ales domnul director al Liceului, domnul *Costescu*, căruia Liga îi aduce vii mulțumiri.

3 MAIU LA PLOEȘTI

Încă de pe la ora 9 a. m., cu toată ploaia ce amenința să cadă, totuși grupuri mari de cetățeni se îndreptau spre Catedrala Sf. Ioan unde la ora 10^{1/2} urma să se officieze un parastas. Străzile erau decorate în mod splendid. Drapelele tricolore fălăiau la ferestrele și balcoanele edificiilor. Statuia Vinătorilor și aceea a Libertății erau de asemenea frumos ornate cu drapele tricolore și ghirlande de flori. Cu trenul de 10 și ¹/₄ a sosit delegația studențimei universitare, compusă din d-nii *Cirîtescu*, *Bosnieff*, *Fischer*, *Livezeanu*, *Popovici*, *Opran* și *Steriade*. Delegația trecînd pe dinaintea noului Liceu de pe Bulevard, a făcut ovații Directorului acelui Liceu și cîtor-va profesori, ce arborau în acel moment un steag pe balcon. Ajunși la Catedrală, au loc prezentarea delegației membrilor Ligei locale după care urmă parastasul. La terminare, preotul *Bărbulescu* a ținut în localul aceleiași biserici o frumoasă cuvîntare, precum și d-l *I. Romanescu*, după care urmă d-l *Zaharia Antinescu* recitînd mai multe versuri de ocazie. La eșirea din biserică, la sunetul imnului «*Deșteaptă-te Române*», cortegiul în frunte cu Liga și studenții, au plecat la Liceul vechiu unde au depus drapelul Ligei.

La ora 2 p. m. a avut loc întrunirea în sala vechiului Liceu, în fața unui public imens. Erau mai multe mii de oameni. Așa că neîncăpînd în sala Liceului s'a hotărît a se ține întrunirea în curte. Mai tîrziu însă ploaia reîncepînd a cădea de astă dată mai deasă, cetățenii au fost nevoiți de a intra parte în sală, iar parte de a rămînea pe afară neîncăpînd înăuntru.

La Liceu au vorbit d-nul *Raica*, făcînd istoricul revoluției de la 1848, d-l *De-*

putat *Teodorini, Dobrescu-Prahova*, deputat, și d-nii *Livezeanu* și *Cristescu* studenți, ale căror admirabile discursuri au secerat aplausele și urale nesfârșite ale mulțimei.

După întrunire, ploaia încetă ca prin farmec, lucru ce a contribuit mai mult la formarea unui cortegiu impunător, avînd în frunte tot ce are Ploeștiul mai distins. Pe tot parcursul, cetățenii, în frunte cu studenții, au cîntat imnul *Deșteaptă-te Române*. Cortegiul ajungînd pe strada Liceului, o ploaie de flori căzu peste manifestanți.

Ajunși la statua Libertății, cuvîntul a fost luat întîiu de d-l *Georgescu*, profesor, apoi de studentul *Bosnieff*, precum și de un elev din cl. VI, care a declamat o poezie de *Coșbuc*. De la statua Libertății, cortegiul deveni și mai impunător, adăogîndu-se elevii Liceului din Ploești, cari au improvizat un admirabil steag cu această ocazie. De asemenea în fața muzicii, zeci de bandiere, cu diferite inscripții, erau purtate de elevii Liceului.

Cu cît cortegiul se apropia de statua Vinătorilor, cu atît sutele de cetățeni, ce sosiau, măreau acest cortegiu. Ajunși la statua Vinătorilor iau cuvîntul studenții *Popovici, Livezeanu, Fischer*, apoi d-l *Raica*, profesor, a citit moțiunea cetățenilor Ploeșteni.

Pe la ora 5, cetățenii se respîndiră în cea mai perfectă ordine, iar studenții cu membrii Ligei au mers de au depus drapelul. Pe tot parcursul au cîntat imnul *Deșteaptă-te Române*, fiind aclamați de publicul ce staționa pe strade. După depunerea steagului a avut loc un cerc intim unde pe lingă delegații studenților, au mai luat parte d-nii *Bucur Spirescu, G. Dobrescu-Prahova, Ionescu, profesor, I. Romanescu, Zaharia Ovessa, G. Constantinescu* student, *Ștefan Iancu*. Acel cerc a avut loc la Hotelul Moldavia, în grădină. Aci s'au redactat 2 telegrame, una D-lui Rațiu și alta Ligei din București.

Au toastat studentul *Livezeanu*, pentru *Ștefan Iancu*, nepotul lui *Avram Iancu*, d-l *Fischer*, student, pentru Ligă, etc. Seara a avut loc un banchet oferit studenților de către cetățeni.

F.

DELA FRAȚI LA FRAȚI

Deși pașalicescul guvern măghiar a avut infamia de a opri adunarea de la Blaj, totuși mai mulți fruntași români din Transilvania s'au întrunit acolo și, între altele, au adresat «Comitetului central al Ligii» următoarea salutare telegrafică:

Vă trimitem o călduroasă salutare frățească de pe «Cimpul libertății» în glorioasa zi de sărbătoare națională, care ne însuflețește pentru cele mai înalte ideale azi încătușate: libertate, egalitate, frățietate și dreptate.

Dr. V. Lucaciu (Șișești), *Iuliu Coroianu* (Cluj), *Dr. Ștefan C Pop* (Arad), *Dr. Georgiu Ilea* (Cluj), *Dr. Casiu Maniu* (Cluj), *Aurel C. Comșa* (Blaj), *Dr. Elie Dăianu* (Sibiu), *Dr. Iuliu Maniu* (Șimleu).

SERBAREA ZILEI DE 3 MAIU LA PREDEAL

Încă de dimineață de la orele 8^{1/2}, cu tot timpul contrariu și cu toată distanța cea mare ce separă pe Ligiști, biserica mănăstirei din Predeal, începe a se popula de lumea ce vine în trăsurii și pe jos din *Poiana-Țapului, Bușteni, Azuga* și *Predeal*. La orele 9 se încep serviciul sfintei lerturgii oficiat de Cuviosul Arhimandrit *Dionisie* împreună cu clerul mănăstirei și corul școalei.

La sfîrșitul serviciului, părintele Arhimandrit rostește o predică de ocaziune, apoi se face parastasul pentru pomenirea martirilor și eroilor din revoluția de la 1848. Cu această ocaziune s'a citit frumoasa și sentimentală rugăciune a părintelui *Lucaci*.

După parastas, toată lumea trece la școala cătunului *Predeal*, unde are loc întrunirea festivă. Sala, frumos decorată, ca și întreg localul excelent în curățenie și împodobit cu drapele naționale, abia pot încăpea lumea ce venise.

Părintele Arhimandrit *Dionisie*, președintele Secțiunii, prin o cuvîntare plină de sim-

țire și învățăminte deschide ședința, asistat de d-nii Sântu, Igiroșanu, Arsaghi, Dogărescu și D. Frâncu.

Se dă cuvîntul d-lui I. G. Babeș, membru în Ligă și unul dintre cei mai inimoși luptători ai Secției locale.

Intr'o disertație de aproape o oră, d-sa face istoricul luptelor dintre Români și Unguri, încă de la venirea acestora în Europa și apoi ajungînd la 1848, descrie evenimentele și face apologia acestei mărețe zile.

Cuvîntarea d-lui Babeș a fost întreruptă în nenumărate rînduri de aplausele asistentilor.

După d-l Babeș, adunarea aclamă pe d-l Michăilescu-Bușteni.

D-sa, într'o improvizatie foarte călduroasă, cere adunării să nu aștepte a-i vorbi istoricește, ci a-și arăta sentimentele de cari e cuprins în aceste momente. Ast-fel pe cînd noi — zice vorbitorul — ne adunăm și serbăm această sfîntă zi, fraților noștri le e oprit a-și manifesta pioasele lor sentimente către frații și părinții cari în «Cîmpia Libertății» au proclamat sfintele drepturi ale Românilor.

Să protestăm deci în fața lumii, în contra actelor de volnicie prin cari apăsătorii înăbușe glasul asupriților și să luăm pildă de la figurile mărețe cari au închiegat epoca anului 1848 și chiar de la dușmanii fraților noștri, în ce privește patriotismul.

Oratorul e des aplaudat și un curent de aprobare se formează în întreaga adunare.

Al treilea înscris e d-l D. Frâncu. Acesta arată rolul măreț și speranțele ce avem în M. S. Regele Carol I și-și termină cuvîntarea făcînd apel la unirea tuturor Românilor într'un gînd și o acțiune și termină zicînd:

Trăiască MM. LL. Regele și Regina, împreună cu întreaga Dinastie!

Se trimite apoi o telegramă de protestare în contra volniciei Ungurilor, adresată d-lui M. Vlădescu, președintele Ligei.

În urmă Secțiunea proclamă prin aclamație ca membri în viitorul Congres al Ligei, pe d-nii: I. G. Babeș, A. M. Michăilescu și Dim. Rîpeanu.

Timpu fiind contrariu, n'a putut avea loc nici o procesiune.

Chacl.

MANIFESTAȚIA DELA PITEȘTI

Comitetul central al Ligii a primit următorul raport dela Secțiunea Curtea de Argeș despre serbarea dela 3 Maiu din acea localitate.

Domnule Președinte,

Conform adresei Domniei Voastre, am onoare a supune la cunoștință, că această Secțiune a serbat ziua de 3 Maiu 1848 după programul anexat, cu mici modificări aduse din cauza timpului ploios.

De dimineață la ora 9 1/2 s'a oficiat în Catedrala Sf. Gheorghe un parastas, la care a luat parte Comitetul Ligii, membrii și un numeros public. S'a cetit rugăciunea preotului dr. V. Lucaci. D-l N. Brânzeu a ținut o frumoasă cuvîntare în amintirea eroilor noștri pentru apărarea drepturilor fraților de peste Carpați.

După amiazi la orele 3, intrunindu-se în grădina publică, cortegiul avînd în frunte musica militară, musica națională, drapelul societăților, școalelor primare și liceului, portretul lui Avram Iancu, «Drapelul Ligii», se puse în mișcare parcurgînd stradele: Bulevardul Elisabeta, Centrului Piața, Șerban-Vodă în întregul ei, Brătianu și București, pînă la sala Uclar unde se ținu intrunirea.

Înainte a caselor d-lui Eftimie Ionescu primarul orașului, cortegiul a fost primit cu o ploaie de buchete din toate ferestrele.

Ajunși la sala Ulcar, d-nu Președinte N. T. Grigorescu, deschizînd ședința, acordă cuvîntul d-lui Mușetescu, delegatul Comitetului național studentesc, care într'o cuvîntare cit se poate de bine simțită arată importanța măreței zile de 3/15 Maiu 1848. Mai vorbiră d-nii Virgil Lupescu, Ilie Iliescu, G. Tamara și N. Brănescu care ceti următoarea moțiune:

MOTIUNE

Votată Duminecă la manifestația din Pitești

Cetățenii din orașul Pitești și județul Argeș, întruniți azi la 3/15 Maiu 1898, în meeting național, sărbătorind aniversarea a 50-a a zilei de 3 Maiu 1848, în care Români din Transilvania și Ungaria au jurat pe Cîmpul Libertății dela Blaj, fi-

delitate față de tron, patrie și națiune, după ce oratorii au expus evenimentele aceluiași an și grelele lupte purtate în decursul celor 50 de ani din urmă, adînc mișcați de soarta fraților lor veștejesc purtarea tiranică a Maghiarilor și trimit în același timp urări de simpatie și dragoste frățească asuprașilor frați. Protestează cu energie contra samavolniciei guvernului maghiar, care a oprit pe Români a se aduna pe Cîmpul Libertății dela Blaj, pentru a-și manifesta sentimentele de pietate și venerațiune față de eroii dela 1848. De asemenea îi asigură de sprijinul și solidaritatea națională, conjurîndu-i a fi uniți în cugete și simțiri pentru a putea duce lupta începută la bun sfîrșit. Fiți bravi ca și în anul epocal 1848 și victoria va fi a voastră! Cu voi e dreptatea, cu voi e D-zeu, cu voi sunt sufletele noastre!

După terminarea discursurilor, cortegiul se puse în mișcare în ordinea în care a venit, parcurgînd stradele: Bulevardul Sf. Vineri, Sf. Vineri, Șerban Vodă, mergînd la grădina publică a orașului, unde s'a încins hori naționale. În urmă cetățenii se retrag în liniște, ducînd fie-care o frumoasă amintire de modul cum s'a sărbătorit această zi în orașul nostru.

Erau 7 ore cînd s'a terminat meetingul și manifestația.

Profit de această ocaziune, onorate domnule Președinte, pentru a vă exprima mulțumirile noastre pentru bună voința ce ați avut de a trimite doi domni studenți la acest meeting național.

Primiți, vă rog, d-le Președinte, încredințarea excepționalei mele considerațiuni.

Ion L. Purcăreanu.

Secretarul Ligii, Secțiunea Pitești

Secția Pitești lansase pentru manifestarea de 3 Mai următorul apel:

Români!

Miine la 3 Mai Români de pretutindeni sărbătoresc cea mai glorioasă pagină din istoria fraților noștri de peste munți.

Miine se împlinesc 50 de ani de cînd în număr de 40.000 întruniți pe **Cîmpul Libertății** de la **Blaj**, s'au declarat **națiune** cu **drepturi și libertăți naționale**.

Miine se împlinește o jumătate de veac, de cînd sub cerul liber și în fața șefilor bisericești, Români de dincolo au jurat că: «vor susține națiunea română pe calea dreaptă și legiuită și o vor apăra cu toată puterea în contra ori-cărui atac ori asuprașiri; că nu vor lucra nici o dată contra drepturilor și intereselor naționale, ci vor ține **legea și limba românească**, precum și **libertatea, egalitatea și frăția**.»

Acest jurămint devenit stindard de luptă, încă în același an a fost botezat cu singele a multor mii de oameni, a căror pioasă amintire se va face miine la toate bisericile românești.

Lupta pentru libertate inaugurată la 3/15 Mai 1848, Români de peste Carpați au continuat-o fără întrerupere în cei 50 de ani din urmă și prin suferințele și credința lor neclintită în izbînda causei, ei s'au făcut vrednici de dragostea noastră nefățărită, de sprijinul și ajutorul nostru.

Vechii lor dușmani și asuprașitori — Maghiarii — datoresc succesele de pînă acum numai desbinării și nepăsării noastre culpabile. Mai mulți la număr cu mai multe simpatii în Europa, avînd dreptatea și o sfîntă cauză în favorul nostru, noi nu avem decît să voim să fim una și lanțurile ce azi încătușează libertatea fraților noștri se vor topi ca ceara de fața focului!!

Ne-am dat floarea țării pentru liberarea altor popoare din robia turcească, și pentru interesele noastre românești, pentru liberarea fraților noștri, să nu avem un cuvînt de încurajare, o mină de ajutor??

Pînă cînd să ridă de noi Maghiarii? Pînă cînd să fim jucăria patimelor și neînțelegerilor interne? Sus inimile noastre!!

Cetățeni Piteșteni și Argeșeni!

La multe ocazii ați dovedit, că știți să fiți la înălțimea chemării voastre! Cînd Românișmul și patriotișmul v'a cerut jertfe, voi ați fost cei dînții cari le-ați dat cu drag și cu prisos.

Azi încă vi se oferă un bun prilej a vă arăta sentimentele ce le aveți pentru patrie și frații voștri. Azi neamul românesc ne cere la toți să desbrăcăm haina veche a pasiunilor personale și îmbrăcîndu-ne în noua haină de sărbătoare cu inimile înălțate să aducem împreună rugăciuni pentru odihna celor cari și-au dat viața pentru

libertatea națională, să ne rugăm împreună pentru triumful cauzei naționale, pentru liberarea din robie alor 3 milioane de frați români!!

Veniți cu mic cu mare, să trimitem salutul nostru de încurajare acelor frați cărora nu li se va permite în ziua de 3 Maiu nici să serbeze amintirea eroilor și părinților morți în anul 1848.

Veniți tineri și bătrâni, veniți cu toții ca să arătăm că mai presus de toate știm să punem onoarea și demnitatea națională.

Veniți vă rugăm în număr cât mai mare la Parastasul ce se va sluji mâine **Duminecă 3 Maiu a. cor.**, în Catedrala Sf. Gheorghe la orele 9 a. m., unde se va arăta și însemnătatea zilei.

După amiazi va fi meeting popular la orele 3 și jum. p. m., după **un program special.**

Cetățenii sunt rugați a arbora drapеле naționale.

Simbătă, 2 Maiu 1898.

Președinte, Nicolae T. Grigorescu.

Vice-Președinți { I. S. Teodorescu
Dr. G. I. Rădulescu

Membri { Virgil Lupescu
Nicolae Brînzeu

Casier, M. S. Adrian

Secretar, Ion L. Purcăreanu

MANIFESTAȚIA DELA R.-VILCEI

Domnule Președinte.

De și o Secțiune a Ligii culturale la noi nu exista, totuși cîți-va patrioți Români, ne-am adunat cu ocazia serbărei 3/15 Mai, la S-ta episcopie, unde P. S. S. Archimandritul loc țiitor al Eparchiei Rimnicului-Noul Severin, asistat de 4 preoți, au oficiat un Parastas.

Am luat parte, cu femei și aproape la 700 de inși. Purtînd fie-care o cocardă la piept. Am parcurs mai multe străzi, și în grădina Zăvoiuului ne-am dat întîlnire, era orele 12 a. m. unde Dr. I. Hanciu a ținut o mică cuvîntare, arătînd însemnătatea zilei ce sărbătorim. Un cor compus de 20 Seliștence îmbrăcate în costumele lor naționale și ajutate de 40 voci bărbătești, au intonat un marș, «Deșteaptăte-Române», care a produs un indescritibil entuziasm în public.

G. Sfetea

MEETINGUL DELA GALAȚI

Ziua de 3/15 Mai, a fost sărbătorită cu o rară splendoare de primul port al Țărei Românești. Poporul în mase mari, condus în frunte de studentimea universitară română slăveau pe luptătorii neobosiți ai Românismului.

Încă de dimineață, studentimea împărțea prin oraș manifeste și convocarea cetățenilor la întrunire; căci în timpul nopții toate anunțurile Ligei au fost rupte de evrei.

La orele 10, studenții, cu steagul tricolor al Ligei în frunte, au traversat în strigăte de «ura» Strada Domnească pînă la episcopia S-ft Niculae unde a avut loc un parastas întru amintirea celor ce au luptat pentru «dreptate, lege și naționalitate». D-nu D. V. Cerchez, a dat cetirea rugăcinnei părintelui Lucaci, ascultată de biserica întregă în genuchi. Apoi, Liga, studentimea universitară din București și Iași însoțită de corul episcopal și cel a liceului «Alexandri» (60 de coriști), cu tot poporul din biserică și cel din afară au condus cu imnul «Deșteaptăte-Române», drapelul pînă la sediul Ligei, Strada Domnească. Aici, studentul Benișache printr'o cuvîntare scurtă, dar foarte caldă a făcut apel la cetățeni pentru ca reușita serbărei să fie deplină.

S'a lansat o listă de subscripție pentru alcătuirea unei muzici a manifestației.

Au subscris:

Benișache, student	10 Lei
G. Malaxa, avocat	5 »
Al. Teodoru agricultor	5 »
P. Secheare	5 »
Coleșiu farmacist	5 »
Costin Warlani, avocat	2 »
N. Fetrecsu avocat	2 »
M. N. Pacu, avocat	2 »

Și alți cari n'au voit a-și da numele, formînd suma de 68 Lei. — Neputîndu-se alcătui o muzică de lăutari, suma a fost depusă la casa de depuneri pentru ajutorarea elevilor săraci. —

La orele 3, în întinsa grădină centrală peste 2400 cetățeni s'au adunat pentru a asculta cuvîntările luptătorilor cauzei naționale. — Întrunirea, presidată de bătrînul și distinsul profesor D. V. Cerchez, a fost deschisă prin discursul profesorului Romulus Scriban, care arată importanța revoluției dela 1848 în toată Europa, insistînd asupra celei din Moldova și Ungaria.

După d-sa, August Frățilă a narat pas cu

pas mersul revoluției din Transilvania, dând o deosebită importanță adunării din Blaj.—

Studentul Virgil Benișache, după ce a arătat simpatiile ce studențimea Bucureșteană poartă galățenilor, trimețându-le un delegat, cinste care numai Iași și Bucureștii au arătat-o, de a avea în sinul lor trimiși dela amîndouă universitățile, dovedește rolul măreț și mare ce l'a avut studențimea transilvăneană în grandioasa mișcare de la 48. După ce cu fraze scurte, dar vorbitoare slăvește memoria lui Simeon Barnuț, Iancu etc. și a tuturor luptătorilor, dovedește dreptul Românilor pe pămîntul Transilvaniei. Ungurii ca nație nu se pot pretinde constituiți mai superiori ca noi Români. Și dacă ne întoarcem la origine, la strămoșii cine e mai superior, urmașul falnicului popor roman sau strănepotul sălbaticilor hoarde a Hunilor și Avarilor?

Importanța deșteptării conștiinței naționale, și lupta pentru apărerea dreptului de naționalitate o dovedește cu multă inimă și entuziasm, făcînd o plăcută și puternică impresiune asupra auditorilor, ce-i aplauda aproape fie care frază. Călduroasa sa cuvîntare, simpaticul student și-a încheiat-o cu un apel la toate inimile ce simt românește de a lupta pentru neam și patrie, a nu se lăsa fratele în batjocura streinilor, care prin faptele lor josnice și neumane tind la nimicirea noastră.

D-na Elena Sevastos, arată superioritatea poporului român, colosala forță vitală ce e în talpa țării și făcînd cite-va aprecieri bine merite asupra zilei de 3 Mai, închee apelînd la cetățeni pentru triumful cauzei românismului.

Studentul Lascar Tărăbuță, arată că pe lângă pericolul unguresc, avem și altul intern «o pacoste pe capul Românilor», proporțiile mari ce le ia filosemitismul la noi,

Intrunirea se închee, pentru a se face o manifestație de stradă a studențimei, pînă la Grădina publică unde au fost conduși de 2.000 de cetățeni manifestați și de un cordon de birje înainte și altul în urmă cu D-nele Galațene, cari agitau batistele în semn de simpatie pentru studențimea entusiastă.

În grădina publică o a doua întrunire s'a ținut la «Valea Libertății». Studenții Benișache și Tărăbuță a fost ascultați de o mulțime de oameni fără deosebire de sex și vîrstă ce se aflau în grădină. La orele 7 seara, cu corul în frunte valuri de oameni în strigăte de «Trăiască studențimea Română» «Jos Ungurii» au condus steagul la Liga.

Cetățenii au stat grupuri pînă într-un târziu pe stăzi desbătînd asupra celor petrecute peste zi, laudînd purtarea românească a tineretului.

ADESIUNI

Comitetul central al Ligii a primit în zilele de 3 și 4 Mai o mulțime de depeși de adesiune din toate părțile locuite de Români:

Iată cite-va din ele:

Giurgiu

Salutăm pe cei ce manifestă astăzi voința tuturilor Românilor și dorim ca amintirea măreței adunări de la Blaj să fie imboldul strîngerii rîndurilor noastre și semnalul luptei ce nu va trebui să înceteze decît odată cu victoria. Trăiască Liga! Trăiască românismul!

Nicolae Bălănescu, Căpitan Marinescu, Ion Dumitrescu, G. Brătenescu, Ion Popescu, Alceu Miculescu, A. Butas, Vasile Miculescu, Răducan Predescu, N. Pascal, G. Gheorghiu, A. Ștefanovici, Ion Mierlescu, N. Rădulescu, Temelie Hristea, Eftimie Miculescu, A. Demetrescu, Mărculescu, Const. Popescu, Tache Ionescu, Ștefan Gheorghiu, Florea Tinculescu, Nicolae Popescu, G. Grigoriu, A. Ștefanovici, G. Costovici, Păun Predescu, Micu Popescu, I. R. Popescu.

Entuziasmul la culme. Meetingul măreț și demn. Ilustrul tribun Nicolae Ionescu aclamat. Cu D-zeu înainte!

Daniel Klein.
Inginer, Bacău
Graz

Românii din Graz, adunați la 3/15 Mai în ziua sfîntă pentru toată suflarea românească, declară că în tot-deauna vor ține cu abnegație la punctele primite în ziua memorabilă și accești tesauri îi vor însufleți pînă la ajungerea scopului mult dorit.

Amintirii martirilor și eroilor în veci ne închinăm! Viața pentru biruința idealurilor lor. Tinerimea română.

Oradea-Mare

Sub cutele drapelului ce umbrește pe toți Romîni, reuniți aici pentru a comemora ziua proclamării celor mai sfinte drepturi ale omului și popoarelor, Secțiunea Predeal, protestînd în contra actelor de volnicie prin care frații noștri sunt oprîți a-și manifesta pomenirea veșnică a eroilor căzuți pe cîmpul libertății, strigă într'un glas: Trăiască libertatea popoarelor, Jos asupritorii!

Predeal

In numele secțiunei
Comitetul

Salut pe entusiaștii luptători ai cauzei naționale! Aderez din inimă la lupta voastră ce ați întreprins-o pentru cauza cea mare și sfântă a neamului!

R.-Sărat

Dumitru Roman.

Vă urăm viață împreună cu toți membrii de inimă ce simt românește, care știu a oblădui sentimentul național. Neștearsă rămână memoria martirilor dela 1848. Priemiți devotamentul nostru solidar.

Membrii Secțiunii Ligii
Bujor, Covurlui.

Salut meetingul național și unindu-mi sufletul cu al vostru strig: trăiască națiunea română.

Corabia

Invățător Celeiu.

Dela Mare pînă la Tisa toți Românii plinsu-mi-sa! Cîmpul libertății dela Blaj să se întinză între aceste două hotare! aceasta este dorința Românilor din Constanța.

Constanța

Dr. Al. Tălăsescu

Grădina Bibescu Vorbit drii Drugescu, Athanasescu și studentul Iulian. Entusiasm mare.

Demetrian.

Cele mai strălucite succese avură demni d-voastră delegați. Serbare grandioasă.

Severin

Miloteanu.

Mare meeting. Orașul în sărbătoare; entusiasm indescritibil.

Focșani

Comitetul Ligii.
Doctorul Lungu

Cetățeni Fălticineni serbează din inimă aniversarea a 50 a revoluției de peste munți și se asociază în totul la manifestația d-voastre patriotică, în amintirea martirilor de la 1848 din Transilvania.

Președinte societății Ligii
Milo.

REMINISCINȚE DELA MAREA ADUNARE.

În «Gazeta Trans.» găsim următoarele reminiscințe de la celebra Adunare a celor 40.000 de Români pe Cîmpul Libertății;

Mare și în veci neuitată este amintirea ta, și luminoasă de 3(15) Maiu 1848!

Soare stălucitor te-ai înălțat pe orizontul cernit al națiunii române a-suprite de veacuri, și razele soarelui tău au a-lungat cu putere negura ghețoasă a sclaviei.

Salutăm cu evlavie amintirea ta, frunți și genunchi închinăm umbrelor mărețe ale eroilor cari au făcut și condus marea ta adunare!

Fii salutată, fii binecuvîntată sfîntă și de libertate și de frăție, și mare a redeșteptării și desrobirei noastre naționale.

* * *

Adunarea de la 3(15) Maiu 1848 a fost atît de numeroasă, atît de măreață, în-cît așa ceva Românii de la descălicarea lor n'au avut, n'au mai vădut.

De și stăpînirea luase măsuri, ca poporul să nu ia parte nici la adunarea din Duminica Tomii, nici la aceea din 3 (15) Maiu, totuși — după mărturisirile tuturor scriitorilor noștri contimporani — mii de Români erau adunați și la Duminica Tomii pe cîmpia Blașului, cari duceau în triumf pe Bărnufiu, manifestînd în cel mai impo-sant mod dorul lor de libertate.

Cei-ce, cu lupte mari și piedici numeroase, au fost la Duminica Tomii în Blașiu reîntorcîndu-se pe la casele lor s'au făcut tot atîți apostoli și propovăduitori ai mării adunări, ce avea să urmeze la 3(15) Maiu.

De cînd e țara Ardealului mișcare și agitație ca aceasta nu s'a mai făcut, «nici mai puternică, nici mai cutezătoare, nici în spirit mai de pace și libertate» — țice P. Ilarianu.

Ungurii, vădînd mișcarea Românilor, se făceau luntre și punte a zădărnici participarea poporului la adunarea cea mare. Însuși guvernul își puse în cumpănă toată influința, ca să împiedice un rezultat al ei în sens național politic; printr'o hirtie cu data de 5 Maiu făcu imputări episcopilor, că «de ce au chîdmat în unul și același loc și pe uniți și pe neuniți?»

Toate măsurile și amenințările guvernului și ale Ungurilor mari și mici sluşbași și nesluşbași însă au fost zădărnice de insufletirea puternică a junimei române cu care predica poporului în toată țara evangelia libertății naționale și-l îndemna, că dacă vrea să fie națiune liberă, să alerge la Blașiu, înfruntînd chiar și primejdia morții. «Sburătoarele de sub ceriu, țiritoarele pe pămînt se adună, spre a face împreună cît n'ar

putea face singură nici una din ele; de ce nu vă adunați și voi pentru a vă sfătui asupra binelui vostru, pentru a vă apăra drepturile, a vă câștiga o ușurare a sarcinilor?... Veniți la Blașiu cu toții veniți să spunem, că nu mai suntem iobagi, ci vrem să fim națiune liberă».

Ast-fel învăța și predica tinerimea către popor.

Și învățăturile ei n'au căzut în pământ sterp, ci la inimi insetate după o soartă mai bună mai ferice.

Din cele mai depărtate locuri ale țării Ardealului; cu merindea în spate, cu pieptul aprins de dorul libertății naționale; cu tinerii conducători, în frunte, în frunte cu preoții cei mulți: cu speranța în Dumnezeu și într'un viitor mai frumos al Românilor; înfruntând toate piedecile, toate amăgirile, toate amenințările inamicilor, prin apă și pe sub furci trecând, mergeau Românii cu miile la marea adunare. Mulți fură bătuti și închisi, ca să nu meargă: alții se întorceau cu inima sfâșiată de durere, pentru-că nu puteau trece apele Mureșului, Arișului, Târnavelor, din cauză că dușmanii rupseră podurile — zice Papiu Ilarianu.

Eată ce ne pune un alt luptător de la 48, V. Moldovan, în memoriile sale: «Târziu după amiază am ajuns în hula Șeuliei (plecase din Chirileu). Aci ne-am urcat pe cea mai înaltă culme și am căutat împrejur. Nici înainte, nici îndărăt nu vedeam unde e fruntea și unde e coada poporului ci cit cuprindeau ochii nu vedeai decât Români.... De pe dealurile Cetății-de-Baltă se vede valea Târnavei-Mici. Tot aceeași privesc. Șesul plin cu popor; de pe toate dealurile și colinele curgeau Români în cete mari numeroase. Văzindu-le omul, i se părea, că au înviat din morți și grăbesc la Blașiu, ca să vadă ziua libertății cu al căruia dor le-a expirat sufletul».

Și mai departe: Dacă ne-am scoborit în șesul Târnavei, n'am mai putut vedea nimic de popor; când drumul se ridica pevre-o colină, nu vedeai nici fruntea, nici coada; trecând pe lângă păduri, toți s'au fost împodobit cu frunze verzi, entuziasmul nu mai avea margini... Suind la Sâncel către Blașiu se auzia un glas murmurător cum răsună în apropiere un clopot mare, după ce a încetat a-l mai trage. Să fi putut am fi sburat, ca să ne întâlnim cu prietenii, să ne îmbrățișăm cu eroii care au făcut această adunare, ca și care n'a mai văzut ochiul Românului».

* * *

Deja de Sâmbătă sosiră la Blașiu Iancu și Buteanu cu Muntenii, Moldovanu cu Mureșenii

Târnavenii și Cîmpenii: curgea poporul din toate părțile și se revârsa ca valurile unui ocean puternic către istoricul orașel — toți împănați cu frunze și cu flori de primăvară, cu steaguri naționale și în inimi cu flacăra sfântă a dorului de libertate și neatîrnare.

Duminică 2 (14) Maiu în zori de zi piața cea în patru-unghiuri a Blașului gema de mulțimea poporului adunat. Un neastîmpăr cuprinse miile de popor, el doria să audă învățăturile acelor Români de ale căror nume auzise. Înțelegînd de această dorință, cîți-va dintre tribunii și oratorii de la Duminica Tomii s'au urcat pe pietrele de dinaintea mănăstirei, și cînd mulțimea îi văzu, un «vivat» puternic resună «de gîndiai, că se cutremură pămîntul». Tribunii salutară poporul cu cuvintele: «*Cristos a înviat! Libertatea a înviat!*» și miile de popor răspundeau «*Adevărat, că a înviat!*»

În vorbirile lor tribunii învățau poporul, să fie cu luare aminte, că mulți sunt profeții cei mincinoși, cari vor să-l amăgească a nu merge drept pe calea cea adevărată națională; să se poarte așa încît să facă onoare națiunii și purtarea lui să însuflească respect streinilor și dușmanilor defăimători ai Românilor — ear poporul răspundea: «*Așa vom face, așa vom face, învîdătorii noștri!*»

* * *

Clopotul cel mare al mănăstirei din Blașiu dădu semn, că să începe Sf. Leturghie. Intrară în biserică toți cîți au încăput, și inimile tuturor saltară în bucurie văzînd cum cei doi arhieri Lemeni și Șaguna, săvîrșesc slujba dumnezească împreună la același altar. Părea că și ceru, se bucură, căci senin și curat era și el și soarele strălucia pompos pe bolta azurie. Părinții noștri cari au luat parte la acea slujbă dumnezească ne spun, că atîta frăție, atîta unire n'a mai dat Domnul poporului său, ca atunci.

Cu drept cuvînt esclamă neuitatul Ilarianu, vorbind de această manifestație: «Scriu cele mai frumoase pagini ale istoriei Românilor din Ardeal!»

Despre ședințele, ce au urmat în acea zi se face amintire la alt loc al numărului nostru se azi. Amintim însă aici de memorabilul discurs, ce l'a ținut nemuritorul Bărnăuțiu în ședința de la 10—3 ore a aceleiași zile, în care arăta după istorie soartea mult apăsată a Românilor și drepturile, ce i se cuvin poporului român atît de numeros din Transilvania. Eată ce zise Bărnăuțiu, vorbind despre libertate și *naționalitate*:

«...Fără de naționalitate nu e libertate, nici

lumină nicăiri, ci pretutindeni numai catene, în-tuneric și amortire. Ce este apa pentru pești aerul pentru sburătoare și pentru toate viețuitoarele, ce este lumina pentru vedere, soarele pentru creșterea plantelor, vorba pentru cugetare: aceea este *naționalitatea* pentru ori-care popor; într'nsa ne-am născut, ea este mama noastră; de suntem bărbați, ea ne-a crescut; de suntem liberi, într'nsa ne mișcăm; de suntem vii, într'nsa viiem; de suntem supărați ne alină durerea cu cîntecele naționale; prin ea vorbim și astăzi cu părinții noștri, cari au trăit înainte de mii de ani; prin ea ne vor cunoaște strănepoții și posteritatea peste mii de ani. Naționalitatea e îndemnul cel mai puternic spre lucrare pentru fericirea genului omenesc; pe care nu-l trage inima a lucra nici pentru a națiunii sale glorie și fericire, acela nu e decît un egoist perdut pentru umanitate, de care e păcat că l'a decorat natura cu formă de om; naționalitatea e libertatea noastră cea din urmă și limanul salutei noastre viitoare»..

* * *

3 (15) Maiu 1848!

Sosise și acea zi «de mii de oamenii însetați de libertate ca ziua rescumpărării așteptată și de mult temută»... zice fericitul T. Cipariu în «Organul Luminării».

Cerul era senin și un soare pompos săruta cu razele sale frunțile celor 40.000 — căci era ziua cea mare a redeșteptării unui popor de veacuri asuprit. Și cum n'ar fi fost ea mare, cînd pentru întâiași dată atunci Românii s'au declarat pe sine și s'au proclamat «*națiune de sine stătătoare și de parte întregitoare a Transilvaniei pe temeiul libertății egale?*»

După slujba dumnezeiasă, înțelegința și poporul s'au dus cu toții pe cîmpia din sus de Blașiu între sunetele clopotelor mănăstirei. În frunte mergeau episcopii, iar în urma lor mulțimea de popor. O flamură mare tricoloră se purta înaintea acestei mărețe procesiuni, ea avea inscripția: «*Virtutea Românilor reînviată*»; colorile flamurei erau vînat, roșu și alb. Tribunalii conduceau poporul împărțit în cete numeroase.

Ajungînd în cîmp — după cum ne spune Ilarianu în istoria lui — în mijlocul acestuia se formă un cerc mare în jurul tribunei, în care se așezară fruntașii. De jur împrejur steteau miile poporului. La provocarea tribunilor, poporul se împărți la moment în udițe și cete, printre cari putea trece ori cine neîmpedat. Mulțime de tribune erau ridicate printre popor, căruia tineri-

mca îi explica desbaterile și hotărîrile adunării.

Soarele răspîndia cu auritele lui raze căldura plăcută de Mai, «poporul sta numai în cămăși albe, încinși cu șerpăre»; pe fețele miilor de Români era întipărită seriozitatea marelui moment și din ele puteai ceti toate durerile trecutului și toate bucuriile prezentului».

După-ce se constitui adunarea, episcopul Șaguna îndrepta rugăciuni către A-tot-puternicul Dumnezeu «să lumineze mintea a toată națiunea și să-i îndrepteze pașii pe calea înțelegerii și iubirii frățești».

La această rugăciune a asistat și generalul Schurter, care răpit de purtarea cea minunată a poporului, a zis, că «O ast-fel de adunare de popor, așa de numeroasă, care totuși să documenteze atîta seriozitate, atîta cultură și un entuziasm atît de nobil, n'a văzut în toată Europa».

Cînd mai tirziu adunarea, prin rostul lui Bărnuțiu, arata, care este scopul ei și se cetiră cele 4 puncte despre cari facem amintire la alt loc, flamurile naționale se ridicară și din mii de guri eși strigarea mișcătoare: «*Trăescă liberă națiune română!*»

Se făcu forma jurămîntului. Bărnuțiu dădu poporului de știre, că se depune jurămîntul și cele 40.000 își ridicară mîna pentru punerea jurămîntului. Mare și minunat fu acel jurămînt, despre care comitetul permanent zice în publicațiunea sa: De cînd e Ardealul, nu s'a pus jurămînt mai sfînt de cît acesta. Jurămîntul celor trei națiuni nu poate sta față cu jurămîntul român. Prin jurămîntul celor trei națiuni, aceste se legătuesc, că vor apăra și vor susține legile Aprobatorilor și Compilatorilor, cari pe Români îi scot afară din țara lor prin urmare jurămîntul acela e în contra națiunii române; iar jurămîntul Românilor din Cîmpul Libertății nu e în contra nimărui; jurămîntul celor trei națiuni e jurămîntul nesuferinței; al Românilor jurămîntul toleranței celei mai deplinite, jurămîntul de dreptate, de frățietate. Nefericit e sufletul, care nu se va ține de jurămîntul acesta, au îl va călca».

La depunerea jurămîntului o scenă interesantă se petrecu. Între domnii feudali, care veniseră să participe la adunare, era și Vasile Nopcea, frate al fostului cancelar Alexiu Nopcea și fost prefect în comitetul Hunedoarei. «În momentul suprem — zice Barițiu în Istoria sa — pe cînd ridicarăm cu toții mîinile, ca să punem înfricoșatul jurămînt național, ridică și Nopcea mîna, însă mînușată. Atunci un tînăr infocat i striga:

«*Scoate mână!*» și Nopcea o scoase îndată, Pentru acea anticipare a sa la adunare, repausatul a suferit cele mai mari rele de la insurgenți; palatul său nou din comuna Zam fu dat flăcărilor și toată averea lui mișcătoare, bucate, vite ș. a., fu prădată sau confiscată pe sama trupelor revoluționare».

Asupra desbaterilor, ce au urmat în ședința I de Luni 3 (15), în a II de Marți 4 (16) și în a III de Mercuri 5 (17) Maiu, nu mă estind; cetitorii nortri le vor cunoaște din raportul, ce-l reproducem după «Gazeta Transilvaniei» din 1848, precum și din cele 16 puncte, ca rezoluțiuni ale marei adunări.

Timoteiu Cipariu scriind în «Organul» său despre mărirea adunare, zice «Ascultați popoarelor Transilvaniei! Luați esemplu de la acest popor desprețuit și învățați de la dînsul, ce este ascultarea, pacea, ordinea bună și respectarea persoanelor și a proprietății. — Mulțămiți vouă, tinerilor necunoscuți, ce ați iuvățat poporul la acestea. Trăească poporul și junimea română!»

* *

Mare și în veci neuitată este amintirea ta, zi luminoasă de 3 (15) Maiu 1848!

Soare strălucitor te-ai înălțat pe orizontul cernit al națiunii române asuprite de veacuri, și razele soarelui tău au alungat cu putere negura ghețoasă a sclaviei.

Salutăm cu evlavie amintirea ta; frunți și genunchi închinăm umbrelor mărețe ale eroilor cari au făcut și condus marea ta adunare!

Fii salutată, fii bine-cuvîntată sfîntă zi de libertare și de frăție, zi mare a redepștetării și desrobirei noastre naționale!

INFORMAȚIUNI

Alegerea delegaților pentru Congresul Ligii

Atragem atențiunea dd. membri ai Ligii că azi, Duminică, ora 2 p. m., se va ține adunare generală a Secțiunii de București pentru alegerea delegaților la congres, și sperăm că toți Ligistii de inimă se vor grăbi a răspunde la apelul Ligii.

Iată apelul adresat membrilor:

Domnule Membru,

Neîntrunindu-se la prima convocare de la 3 Maiu curent membrii în numărul cerut de statute (Art. 24) pentru a se putea ține Adunare generală, am onoare a vă convoca din nou pentru ziua de *Duminică 10 Maiu corent la orele 2 d. a.*, în localul Ligei Culturale, Strada Nouă No. 3, când adunarea generală se va ține cu ori câți membrii vor fi prezenți.

La ordinea zilei va fi:

Alegerea delegaților pentru Congresul anual al Ligei ce va avea loc în zilele de 24 și 25 ale corenteii.

Alegerea se va face de la orele 2—5 d. a.

Primiți, vă rog, d-le Membru, asigurarea distinsei mele considerațiuni.

Președinte, S. Perietzianu-Buzău.

N.B. Art. 13. Membrul, care nu 'și va fi achltat cotisațiunile sale pe trimestrul care precede adunările, nu poate să ia parte nici la discuțiunea lor, nici la vot *Ca să poată însă lua parte la vot mai trebuie să facă partid în Ligă de cel puțin șase luni.*

Membrii scutiți de taxa de înscriere, ca să poată lua parte la vot, vor trebui să facă parte din Ligă, și să-și fi plătit cotisația regulat pe un an de zile.

Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor.

Comitetul Ligei Secția Cîmpu-Lung, s'a constituit în modul următor:

Președinte: d. *Dimitrie Cătuneanu,*

Vice-Președinți: { *Petre C. Zamfirescu,*
                          { *Nae Crăsan.*

Casier: *Toma Dicescu.*

Secretar: *Alexandru Mușatescu.*

Membrii { *Emilian Procopiu,*
                  { *Joan Pamfilie.*

* * *

Comitetul Ligei din Pitești s'a constituit ast-fel:

Președinte: d. *N. T. Grigorescu.*

Vice-Președinți { *I. S. Teodorescu,*
                          { *Dr. G. I. Rădulescu.*

Casier: *M. S. Andreian.*

Secretar: *Ion L. Purcăreanu.*

Membrii { *Nicolae Brânzeu,*
                  { *Virgil Lupescu.*

* *

«*Liga Română*» neapărînd *Dumineca trecută, abonaților noștri li s'a trimis «Cîmpul Libertății.»* Aceia cari nu-l vor fi primit, sunt rugați a-l reclama și li se va trimite imediat.

* *

Rapoartele sosiste mai tîrziu despre manifestațiunile din țară se vor publica în numărul viitor.

Redacția.